

UDKAST - Forslag

Til

Lov om ændring af lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø og lov om folkeskolen
(Krav om antimobbestrategi, handlingsplan ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø, oprettelse af klageinstans, tilsyn, genindførsel af kommunalbestyrelsens behandling af skolelederens beslutninger m.v.)

§ 1

I lov nr. 166 af 14. marts 2001 om elevers og studerendes undervisningsmiljø foretages følgende ændringer:

1. Overskriften til *kapitel 1* affattes således:

»Kapitel 1
Generelle rettigheder og pligter«.

2. I § 1, stk. 2, ændres »stk. 1« til: »loven«.

3. Efter § 1 indsættes:

”Kapitel 1 a
Pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø

§ 1 a. Dette kapitel gælder for grundskoleundervisning og ungdomsuddannelser.

§ 1 b. Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, fastsætter en antimobbestrategi, herunder med strategi mod digital mobning, jf. dog stk. 2. Strategien revideres efter behov.

Stk. 2. Skolebestyrelsen på folkeskoler og kommunale internationale grundskoler fastsætter en antimobbestrategi, herunder med strategi mod digital mobning, som en del af værdiregelsættet, jf. folkeskolelovens § 44, stk. 4, og § 12, stk. 2, i lov om kommunale internationale grundskoler. Er der ikke inden skoleårets start fastsat en antimobbestrategi, skal kommunalbestyrelsen fastsætte en sådan, som gælder, indtil en antimobbestrategi bliver fastsat af skolebestyrelsen. Strategien revideres efter behov.

Stk. 3. Et uddannelsessted kan på sin hjemmeside anvende et ikon udarbejdet af ministeren for børn, undervisning og ligestilling for at gøre opmærksom på at have en antimobbestrategi.

§ 1 c. Ved konstatering af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende udarbejder uddannelsesstedets ledelse en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemerne effektivt bringes til ophør. Tilsvarende gælder, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældre anser det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær.

Stk. 2. Uddannelsesstedets ledelse skal udarbejde handlingsplanen, jf. stk. 1, senest 14 dage efter, at der er modtaget oplysning om problemerne. Fristen regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet eller ved den kommunale forvaltning for så vidt angår kommunale uddannelsessteder første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne. Handlingsplanen skal løbende tilpasses.

Stk. 3. Uddannelsesstedets ledelse gennemfører de planlagte foranstaltninger i overensstemmelse med handlingsplanen eller sørger for, at dette sker.

Stk. 4. Uanset stk. 1-3 træffer uddannelsesstedets ledelse straks de midlertidige foranstaltninger, som her og nu er nødvendige for at gribe ind over for de konstaterede problemer.

Stk. 5. Uddannelsesstedets ledelse informerer skriftligt de berørte elever og for elever undergivet forældremyndighed deres forældre om indholdet af handlingsplanen og af eventuelle midlertidige foranstaltninger."

4. I § 3, stk. 2, nr. 1, indsættes efter "repræsentere": "børn, ".

5. I § 3, stk. 2, indsættes som nyt nummer:

"4) Et medlem, der beskikkes efter indstilling fra Børnerådet."

Nr. 4 bliver herefter nr. 5.

6. I § 3, stk. 2, nr. 4, der bliver nr. 5, ændres "Syv" til "Seks" og indsættes efter "ejerne af": "dagtilbuddene og ".

7. Efter kapitel 4 indsættes:

*"Kapitel 4 a
Klageadgang*

§ 7 a. En elev kan klage til Dansk Center for Undervisningsmiljø over den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedets, manglende varetagelse af sine opgaver efter § 1 b, stk. 1 og 2, og over uddannelsesstedets ledelses manglende varetagelse af sine opgaver efter § 1 c. Klagen skal være begrundet. Er eleven undergivet forældremyndighed, kan klage også indgives af forældremyndighedsindehaveren. Ved forældremyndighedsindehaverens klage inddrages eleven efter alder og modenhed.

Stk. 2. Klage til centret skal indgives til uddannelsesstedets ledelse. Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, vurderer, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold. Får klageren ikke fuldt ud medhold, sendes klagen og begrundelse for afgørelsen og vurderingen videre til centret.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætter regler om behandlingen af klagesager, herunder regler om tidsfrister for vurdering og videresendelse af klager.

§ 7 b. Dansk Center for Undervisningsmiljø's daglige leder træffer centrets afgørelser over klager efter § 7 a. Centrets daglige leder er i behandlingen af disse klager ikke underlagt bestyrelsens instruktion.

Stk. 2. Centrets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 7 c. Dansk Center for Undervisningsmiljø kan til den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, udstede påbud om opfyldelse af en handlepligt efter §§ 1 b, stk. 1 og 2, og 1 c indenfor en rimelig frist.

Stk. 2. De kommunale tilsynsmyndigheder kan efter anmodning fra centret og efter bestemmelserne i kapitel VI og VII i lov om kommunernes styrelse påse, at vedkommende kommunalbestyrelse efterlever påbud udstedt efter stk. 1.

Stk. 3. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan efter anmodning fra centret tilbageholde tilskud til et selvejende uddannelsessted, som ikke har efterlevet et påbud udstedt efter stk. 1, indtil dette er efterlevet, eller lade tilskud helt bortfalde.

§ 7 d. Har ministeren for børn, undervisning og ligestilling bemyndiget en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling til at udøve de beføjelser, der i denne lov er tillagt ministeren, kan ministeren fastsætte regler om fremgangsmåden ved og adgangen til at klage over afgørelser, der er truffet i henhold til bemyndigelsen, herunder om at afgørelsen ikke kan indbringes for ministeren.

Kapitel 4 b

Tilsyn

§ 7 e. Dansk Center for Undervisningsmiljø fører tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne i kapitlerne 1, 1 a og 4.

Stk. 2. Centret kan til brug for tilsynet forlange enhver oplysning, som centret skønner nødvendig til udførelse af disse opgaver, meddelt af den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet.”

§ 2

I lov om folkeskolen, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 20. juni 2016, foretages følgende ændring:

1. I § 45, *stk. 2, 2. pkt.*, indsættes efter ”behandles af kommunalbestyrelsen”: ”med undtagelse af beslutninger truffet efter § 1 c i lov om elever og studerendes undervisningsmiljø”.

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2017, jf. dog *stk. 2.*

Stk. 2. For uddannelsessteder omfattet af § 1 a i lov om elever og studerendes undervisningsmiljø, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, med undtagelse af folkeskoler og kommunale internationale grundskoler skal antimobbestrategien, jf. § 1 b, *stk. 1*, i lov om elever og studerendes undervisningsmiljø, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, være fastsat senest den 1. oktober 2017.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og baggrund

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Krav om antimobbestrategi

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2. Krav om handlingsplan og midlertidige foranstaltninger til imødegåelse af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3. Genindførsel af kommunalbestyrelsens mulighed for at behandle skolelederens beslutninger om mobning i folkeskolen

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4. Tilsyn og klageadgang over uddannelsessteders ledelses tiltag mod mobning eller lignende

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.5. Konsekvensændringer m.v.

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

4. Lovovervågning

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

8. Miljømæssige konsekvenser

9. Forholdet til EU-retten

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

11. Sammenfattende skema

1. Indledning

Det fremgår af regeringsgrundlaget, at: "Regeringen ønsker, at alle får en god start på livet og gode muligheder (...). Børn og unge skal have en tryk barndom uden mobning".

Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling har på den baggrund og i samarbejde med Red Barnet, Børns Vilkår og Børnerådet – bistået med faglig sparring fra Mary Fonden – udarbejdet en fælles aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning på 0-18-årsområdet i Danmark. 'Alle for én - aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning i dagtilbud, grundskole og på ungdomsuddannelser' blev offentliggjort den 18. august 2016.

En af de centrale anbefalinger til staten i aktionsplanen var bl.a., at der stilles større lovgivningsmæssige krav til kvaliteten af folkeskolernes antimobbestrategier og til kendskabet og ejerskabet til dem på folkeskolerne.

Det anbefales videre, at der for ungdomsuddannelsesinstitutioner indføres et lovkrav om antimobbestrategier i lighed med på folkeskoleområdet – eventuelt som en del af ungdomsuddannelsernes ordensregler og med inddragelse af elevråd.

Det anbefales også, at digital mobning skal indgå i antimobbestrategierne, samt at afdækning af problemer med mobning kommer til at indgå i de nationale trivselsmålinger for erhvervsuddannelserne.

Det anbefales endvidere, at lovgivningen suppleres af et rådgivende, vejledende og tilsynsførende organ, og at der i tilfælde, hvor institutioner og kommunalforvaltninger lader stå til i forhold til mobning, indføres handlemuligheder f.eks. i form af påbud til institutionen om at sætte ind og om at modtage støtte og hjælp til antimobbearbejdet. Klageorganet skal efter anbefalingen besidde ekspertise i antimobning og kunne rådgive institutioner, børn, unge og forældre. Børn, unge og forældre skal ifølge aktionsplanen have mulighed for at klage til organet, hvis institutionen og kommunalforvaltningen ikke tager de nødvendige tiltag for at stoppe mobning.

Baggrunden for anbefalingen om et klageorgan er, at selvom rigtig mange uddannelsessteder gør et godt stykke arbejde i forhold til mobning, er der stadig for mange elever og forældre, som oplever, at uddannelsesstedets ledelse ikke tager problemet alvorligt, og som efterlades uden handlemuligheder. Af den seneste nationale trivselsmåling i folkeskolen fremgår det, at 20 pct. af eleverne har oplevet mobning inden for det seneste år, ligesom en undersøgelse fra Red Barnet (2015) viser, at 36 procent af de adspurgte folkeskoler ikke har den lovpligtige antimobbestrategi, samt at seks procent af skolebestyrelsesformændene har oplyst, at de ikke ved, om deres skole har en antimobbestrategi.

Med nærværende lovforslag bliver det et krav for alle uddannelsessteder på 6-18 årsområdet at fastsætte en antimobbestrategi, herunder om digital mobning. Uddannelsesstedet vil på sin hjemmeside kunne informere om at have en antimobbestrategi ved brug af et af ministeriet fastsat ikon.

Lovforslaget indebærer endvidere, at de pågældende uddannelsessteders ledelse i konkrete tilfælde af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende inden for en frist skal udarbejde en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemerne effektivt bringes til ophør. Tilsvarende skal gælde, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældre anser det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær. Uddannelsesstedets ledelse skal efter forslaget endvidere straks træffe de midlertidige foranstaltninger, som her og nu er nødvendige for at gribe ind over for de konstaterede problemer.

Derudover indeholder lovforslaget bestemmelser om tilsyn og klageadgang for elever og mindreåriges forældre, hvis uddannelsesstedet ikke har en antimobbestrategi eller ved manglende reaktion ved konkrete tilfælde af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende.

Endvidere medtages en ændring af folkeskoleloven, hvorved adgangen for kommunalbestyrelsen til at behandle skolelederens konkrete beslutninger om skolens elever genindføres for så vidt angår mobning på folkeskoler.

Efter forslaget ændres sammensætningen af bestyrelsen for DCUM endvidere, så den afspejler, at dagtilbud kan søge rådgivning hos centret.

Endelig indeholder forslaget en mulighed for ministeren for børn, undervisning og ligestilling til at afskære klageadgang, hvor ministeren har delegeret sine kompetencer til en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Krav om en antimobbestrategi

2.1.1. Gældende ret

Folkeskolen

Det følger af den gældende bestemmelse i § 44, stk. 4, i lov om folkeskolen (folkeskoleloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 20. juni 2016, at skolebestyrelsen fastsætter skolens ordensregler og værdiregelsæt.

Bestemmelsen er affattet ved ændringslov nr. 534 af 12. juni 2009. Det fremgår af forarbejderne til loven, at der "ved værdiregelsæt forstås retningslinjer for god adfærd på skolen og pejlemærker for, hvordan der opnås trivsel for eleverne og de ansatte (et godt psykisk undervisningsmiljø), herunder en overordnet antimobbestrategi".

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 52 kan ministeren videre fastsætte almindelige regler om foranstaltninger til fremme af god orden i skolerne. Bemyndigelsen er udmøntet ved bekendtgørelse nr. 697 af 23. juni 2014 om fremme af god orden i folkeskolen.

Efter bekendtgørelsens § 1 skal skolens leder "ved hvert skoleårs begyndelse (oplyse) eleverne og forældrene om skolens ordensregler og værdiregelsæt".

Kommunale internationale grundskoler

Det følger af § 12, stk. 2, i den gældende lov om kommunale internationale grundskoler, at folkeskolelovens §§ 42-44 om skolebestyrelser og regler fastsat i henhold til disse bestemmelser gælder tilsvarende for kommunale internationale grundskoler, jf. lov nr. 609 af 6. maj 2015.

Skolebestyrelsen på en kommunal international grundskole skal efter gældende ret derfor også fastsætte en overordnet antimobbestrategi som led i skolens værdiregelsæt.

Øvrige uddannelsessteder

Der findes ikke et krav om værdiregelsæt og antimobbestrategi i de øvrige uddannelseslove.

Fælles lovgivning m.v.

Der findes ikke i den gældende lov nr. 166 af 14. marts 2001 om elevers og studerendes undervisningsmiljø (undervisningsmiljøloven) bestemmelser om fastsættelse af en antimobbestrategi.

Det følger af de gældende bestemmelser i § 1, stk. 1, § 2, stk. 1, nr. 2 og 6, og § 3, stk. 1, i lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v., at skolens ordensregler og værdiregelsæt skal gøres offentligt tilgængelige på internettet, jf. lovbekendtgørelse nr. 771 af 10. juni 2015.

Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) har lanceret en frivillig arbejdsskabelon for antimobbestrategier for grundskolen og ungdomsuddannelserne.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Efter gældende ret er alene folkeskoler og kommunale internationale grundskoler forpligtet til at have en antimobbestrategi.

Efter forslaget vil det blive et krav på alle uddannelser på grundskole- og ungdomsuddannelsesniveau at have en antimobbestrategi, som fastlægger, hvordan den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, vil forebygge og imødegå mobning, herunder digital mobning.

For folkeskolen og de kommunale internationale grundskoler vil kompetencen til at fastsætte en antimobbestrategi skulle forblive hos skolebestyrelserne. Dog vil kommunalbestyrelsen efter forslaget skulle fastsætte en antimobbestrategi, hvis ikke skolebestyrelsen senest ved skoleårets start har gjort det. Bestemmelsen foreslås indsat under hensyn til, at det i ovennævnte undersøgelse fra 2015 kom frem, at ca. 36 pct. af de adspurgte folkeskoler ikke har den lovpligtige antimobbestrategi, samt at seks procent af skolebestyrelsesformændene har oplyst, at de ikke ved, om deres skole har en antimobbestrategi.

For de øvrige uddannelsessteder, som udbyder grundskoleundervisning og ungdomsuddannelser, vil det være den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, som skal fastsætte antimobbestrategien. Det vil for kommunale uddannelsessteder – udover folkeskolen og kommunale internationale grundskoler – sige kommunalbestyrelsen eller den, som kommunalbestyrelsen bemyndiger hertil, som er ansvarlig for opfyldelsen, mens kravene på et selvejende eller statsligt uddannelsessteds ledelse varetages af institutionens bestyrelse, eller den, som bestyrelsen bemyndiger hertil. Der ligger med andre ord ikke heri et forbud mod at delegerer kompetencen til fx skolens leder eller rektor.

Antimobbestrategien vil skulle revideres efter behov.

Efter forslaget vil antimobbestrategien også skulle indeholde en strategi for at imødegå digital mobning, da her vurderes at være en særlig problemstilling.

Endelig vil et uddannelsessted på sin hjemmeside kunne anvende et ikon udarbejdet af ministeren for børn, undervisning og ligestilling for at gøre opmærksom på at have en antimobbestrategi.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.2. Krav om handlingsplan og midlertidige foranstaltninger til imødegåelse af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende

2.2.1. Gældende ret

Det fremgår af artikel 19 i FN-konvention af 20. november 1989 om Barnets Rettigheder (Børnekonventionen), at: "Deltagerstaterne skal træffe alle passende lovgivningsmæssige, administrative, sociale og uddannelsesmæssige forholdsregler til beskyttelse af barnet mod alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbrug, vanrøgt eller forsømmelig behandling, mishandling eller udnyttelse, herunder seksuel misbrug, medens barnet er i forældrenes, værgens eller andre personers varetægt."

Den danske lovgivning er udformet i overensstemmelse med Børnekonventionens bestemmelser.

Følgende fremgår af § 1 i undervisningsmiljøloven:

”Elever, studerende og andre deltagere i offentlig og privat undervisning har ret til et godt undervisningsmiljø, således at undervisningen kan foregå sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt. Undervisningsmiljøet på skoler og uddannelsesinstitutioner (uddannelsessteder) skal fremme deltagernes muligheder for udvikling og læring og omfatter derfor også uddannelsesstedets psykiske og æstetiske miljø.”

Det fremgår endvidere af de gældende bestemmelser i lovens §§ 6 og 7, at uddannelsesstedets ledelse mindst hvert tredje år skal lave og offentliggøre en undervisningsmiljøvurdering, der ser på både det fysiske, psykiske og æstetiske undervisningsmiljø. Undervisningsmiljøvurderingen skal beskrive uddannelsesstedets undervisningsmiljø og eventuelle udfordringer og en handlingsplan, hvor det fremgår, hvordan de konstaterede problemer skal løses.

Efter gældende ret findes endvidere en række bestemmelser og regler om fremme af god orden i skolerne, herunder med sanktioner ved brud på ordensreglerne. Disse bestemmelser anvendes i dag bl.a. som reaktion på problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende.

Folkeskoler

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 52 kan ministeren for børn, undervisning og ligestilling fastsætte almindelige regler om foranstaltninger til fremme af god orden i skolerne. Bemyndigelsen er, som anført under 2.1.1., udmøntet ved bekendtgørelse nr. 697 af 23. juni 2014 om fremme af god orden i folkeskolen.

Efter bekendtgørelsens § 1 skal skolens leder ved hvert skoleårs begyndelse oplyse eleverne og forældrene om skolens ordensregler og værdiregelsæt. Overholder en elev ikke skolens ordensregler, værdiregelsæt eller i øvrigt almindelige normer for god opførsel, skal årsagen hertil søges afklaret gennem samtaler med eleven og forældrene med henblik på at bibringe forståelse for nødvendigheden af at overholde ordensreglerne mv.

Bekendtgørelsen indeholder regler for sanktionering af elevens tilsidesættelse af skolens ordensregler mv. Skolens leder kan i denne situation iværksætte foranstaltninger over for eleven, jf. bekendtgørelsens § 3. Enhver beslutning herom skal efter reglen træffes på baggrund af en samlet vurdering af de konkrete omstændigheder. Foranstaltninger skal stå i rimeligt forhold til elevens forseelse og skal bl.a. vurderes i forhold til forseelsens grovhed, elevens alder, evt. forudgående samtaler, påtaler og advarsler, og om forseelsen er begået forsætligt eller uagtsomt.

Følgende foranstaltninger kan tages i anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 6: 1) Eleven kan overføres til anden undervisning på skolen i enkelte timer eller resten af dagen, 2) eftersidning i op til en time, 3) udelukkelse fra undervisningen i indtil en uge, 3) overflytning til parallelklasse på samme eller anden afdeling ved samme skole, 4) overflytning til en klasse på tilsvarende klassetrin på en anden skole i kommunen og 5) udskrivning af folkeskolen af elever fra 10. klasse.

Ministeriet har gennem årene understøttet det lokale arbejde ved bl.a. disciplinudvalgets 'Vejledning om disciplin, god adfærd og trivsel i folkeskolen' fra 2006 og 'God orden i folkeskolen' fra 2012.

Gymnasiale uddannelser

Lov om de gymnasiale uddannelser [lovforslag forventes fremsat Nov I og vil træde i kraft 1.1.17] indeholder i § 43, stk. 3, 1. pkt., en bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om studie- og ordensreglerne, herunder om iværksættelse af sanktioner over for elever og kursister, der ikke følger studie- og ordensreglerne.

[Denne bemyndigelse er udmøntet i bekendtgørelse nr. X. (I dag: bkg. nr. 1222 af 4. december 2006 om studie- og ordensregler i de gymnasiale uddannelser, som forventes ajourført efter vedtagelsen af ovennævnte lovforslag om de gymnasiale uddannelser), hvoraf det fremgår af § 1, at *"Studie- og ordensreglerne for den enkelte uddannelsesinstitution (skole) skal medvirke til at opfylde uddannelsens formål og bidrage til at godt undervisningsmiljø for elever og kursister ..."*.

Endvidere fremgår det af bekendtgørelsens § 2: *"Lederen af den enkelte skole fastsætter efter høring af bestyrelsen, elev- og kursistrådet og pædagogisk råd studie- og ordensregler gældende for eleverne på skolen. Reglerne skal indeholde skolens regler for almindelig orden og samvær, og ... hvilke foranstaltninger skolens leder kan iværksætte over for elever, der ikke følger skolens studie- og ordensregler."*

Følgende sanktioner kan tages i anvendelse, jf. bekendtgørelsens § 7, stk. 1: 1) Advarsel, 2) udelukkelse fra konkrete arrangementer eller aktiviteter, 3) midlertidig udelukkelse fra undervisningen i indtil 10 dage på et skoleår. Udelukkelsen registreres som fravær, 4) henvisning til at aflægge prøve i alle fag, der kan afsluttes med prøve på det pågældende klassetrin i det pågældende år, for elever i de sammenhængende uddannelser til studentereksamen (stx), til højere handelseksamen (hhx) og til højere teknisk eksamen (htx), 5) fortabelse af retten til at blive indstillet til prøve i et eller flere fag, der afsluttes det pågældende skoleår. Prøve i det eller de pågældende fag skal aflægges det følgende år, hvis skolens leder træffer beslutning om, at den pågældende på trods af en eller flere manglende prøver kan oprykkes til næste klassetrin og 6) bortvisning (udskrivning).]

Erhvervsuddannelser

Det følger af § 50, stk. 1, i den gældende lov om erhvervsuddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 1077 af 8. juli 2016, at *"Elever, som... groft overtræder skolens ordensregler, kan, når mindre vidtgående foranstaltninger forgæves har været anvendt, udelukkes fra fortsat undervisning."* Efter lovens § 50, stk. 2, fastsætter ministeren endvidere efter indstilling fra Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser nærmere regler om udelukkelse efter stk. 1 og om behandlingen af sager herom.

Af § 47, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 367 af 19. april 2016 om erhvervsuddannelser fremgår det, at skolen skal fastsætte ordensregler for elever i skolens erhvervsuddannelser, at skolen skal informere eleverne om ordensreglerne senest ved undervisningens begyndelse, og at skolen endvidere skal informere det lokale uddannelsesudvalg om reglerne. Efter bekendtgørelsens § 47, stk. 2, skal ordensreglerne blandt andet indeholde regler om god orden og andre regler, som skolen finder hensigtsmæssige (§ 47, stk. 2, nr. 7) samt regler om de forholdsregler, skolen vil iagttage ved overtrædelse af ordensreglerne (§ 47, stk. 2, nr. 8).

I bekendtgørelsens kapitel 11 er der fastsat regler om elevers deltagelse i og udelukkelse fra skoleundervisningen. Det fremgår af § 69, stk. 2, at en elev kun kan udelukkes fra fortsat undervisning, når mindre vidtgående foranstaltninger (herunder støtteordninger i form af kontaktlærere, mentor eller social, personlig eller psykologisk rådgivning efter bekendtgørelsens § 58) forgæves har været forsøgt. Efter § 69, stk. 3, afgør skolen ud fra karakteren og graden af forsømmelserne eller de disciplinære forseelser, hvilke foranstaltninger der skal forsøges iværksat for at undgå at udelukke eleven, herunder de foranstaltninger, der er nævnt i § 58, samtaler, advarsler, midlertidig hjemsendelse, indkaldelse til fornyet skoleophold, overflytning til anden skole og kombinationer heraf. For elever med uddannelsesaftale kan skolen kun træffe sådanne afgørelser efter forhandling med praktikvirksomheden.

Øvrige uddannelseslove

Der er ikke i lov nr. 609 af 6. maj 2015 om kommunale internationale grundskoler, lov nr. 614 af 8. juni 2016 om kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge, lov om ungdomsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 375 af 4. april 2014, lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1075 af 8. juli 2016, lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 1076 af 8. juli 2016, eller i lov om produktionsskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 781 af 15. juni 2015, bestemmelser om handlingsplaner ved problemer med det psykiske undervisningsmiljø eller om orden eller lignende.

Trivselsmålinger

For så vidt angår *folkeskolen* er et af tre mål for folkeskolens udvikling i politisk aftale af 7. juni 2013 om et fagligt løft af folkeskolen, at elevernes trivsel skal styrkes. Derfor følges og måles på nationalt plan, i den enkelte kommune og på den enkelte skole udviklingen i elevernes trivsel. Den nationale trivselsmåling, som gennemføres årligt blandt eleverne i børnehaveklassen til og med 9. klasse, herunder på de kommunale specialskoler og interne skoler på dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder, skal give kommuner og skoler systematisk viden om elevernes trivsel.

I trivselsmålingen indgår spørgsmål, som kan indikere, om der er problemer med mobning på en skole eller i en klasse. Det vil kunne vise noget om kulturen på skolen og dynamikker i klassen, som skal ændres.

Af folkeskolelovens § 56, stk. 3, fremgår, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen skal indberette oplysninger, jf. stk. 2, om elevernes trivsel til ministeriet ved anvendelse af et nærmere fastsat dataformat og med brug af en nærmere bestemt spørgeramme. Ministeren for børn, undervisning og ligestilling kan fastsætte regler om spørgerammen og om, hvordan og hvornår kommunalbestyrelsen tilvejebringer oplysninger om elevernes trivsel.

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 56 a skal oplysninger om elevers trivsel, jf. § 56, stk. 3, indgå i skolernes undervisningsmiljøvurdering efter lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø.

Efter den gældende bestemmelse i folkeskolelovens § 40 a, stk. 1, skal kommunalbestyrelsen hvert andet år udarbejde en kvalitetsrapport. Kvalitetsrapporten skal beskrive skolevæsenets og de enkelte skolers niveau i forhold til nationale og lokalt fastsatte mål, kommunalbestyrelsens vurdering af niveauet og opfølgning herpå og kommunalbestyrelsens opfølgning på tidligere relevante kvalitetsrapporter.

Kommunalbestyrelsen kan vælge at beskrive skolerne i grupper eller kun at fremhæve visse skoler i kvalitetsrapporten.

Det følger videre af § 40 a, stk. 2, at kommunalbestyrelsen, hvis niveauet i skolevæsenet eller på en skole ikke tilfredsstillende, som en del af kvalitetsrapporten skal udarbejde en handlingsplan med opfølgende initiativer med henblik på at forbedre niveauet i skolevæsenet eller på skolen.

Trivselsmålingen skal indgå i kvalitetsrapporten, jf. § 2, stk. 1, nr. 4, i bekendtgørelse nr. 698 af 23. juni 2014 om kvalitetsrapporter i folkeskolen.

Det er ikke muligt for 10. klasseelever og elever fra andre skoletyper at deltage i den obligatoriske trivselsmåling. Alle grundskoler, dvs. også frie grundskoler og efterskoler, kan lave frivillige trivselsmålinger uden for den obligatoriske indsamlingsperiode i Ministeriets Trivselsværktøj, som kan findes på www.nationaltrivsel.dk.

Resultaterne fra trivselsmålingerne indgår også i Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings årlige statusredegørelse for folkeskolens udvikling.

For så vidt angår de *gymnasiale uddannelser* skal institutionerne gennemføre selvevalueringer og udarbejde handlingsplaner for opfølgning. Størstedelen af alle gymnasier gennemfører i den sammenhæng elevtilfredshedsmålinger. I den politiske aftale af 3. juni 2016 om styrkede gymnasiale uddannelser er det besluttet, at der indføres retningsgivende mål for skolernes kvalitetsarbejde. Et af de retningsgivende mål omhandler elevernes trivsel.

Ifølge aftalen skal skolerne i forlængelse af de nuværende trivselsundersøgelser, der gennemføres i henhold til undervisningsmiljøloven, igangsætte indsatser med det mål, at opnå en bedre elevtrivsel i de gymnasiale uddannelser. Mål vedrørende elevernes trivsel indebærer ifølge aftalen indførelse af årlige trivselsmålinger. Bemyndigelsen i § 59, stk. 3, i lov om de gymnasiale uddannelser vil blive brugt til at fastsætte regler om årlige målinger af elevernes trivsel på de enkelte uddannelsessteder.

De årlige trivselsmålinger vil indgå i regeringens årlige statusredegørelse om gymnasiereformen til Folketinget.

For så vidt angår *erhvervsuddannelserne* fremgår af den politiske aftale 'Bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser' fra den 24. februar 2014 er et af målene for erhvervsuddannelserne, at tilliden til og trivslen på erhvervsskolerne skal styrkes.

Denne del af aftalen er udmøntet ved § 4, stk. 3, i lov om erhvervsuddannelser, hvorefter ministeren for børn, undervisning og ligestilling blandt andet kan fastsætte regler om kvalitetsudvikling og -kontrol, herunder om skolernes handlingsplaner for øget gennemførelse.

Dette er sket i bekendtgørelse nr. 367 af 19. april 2016 om erhvervsuddannelser. Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 4, skal skolen hvert år gennemføre en trivselsmåling for de elever, der i tidsrummet for målingen modtager skoleundervisning i henhold til erhvervsuddannelsesloven. I henhold til bekendtgørelsens § 6, stk. 6 og 7, gennemføres målingen ved anvendelse af et spørgeskema med tilhørende vejledning, som gøres tilgængeligt på ministeriets hjemmeside, og skolen skal på en lettilgængelig måde oplyse resultaterne af de

gennemførte årlige trivselsmålinger på sin hjemmeside. Efter bekendtgørelsens § 6, stk. 5, skal skolen opfordre elever, der ikke har deltaget i en måling på grund af fravær til at deltage i målingen på et andet tidspunkt.

På erhvervsuddannelserne skal trivselsmålingerne indgå i erhvervsskolernes handlingsplaner for øget gennemførelse, jf. § 7 i bekendtgørelsen om erhvervsuddannelser. Her skal erhvervsskolerne redegøre for skolens resultater, sætte nye mål for samt beskrive de indsatser, som skolen gennemfører for at øge elevernes trivsel. Resultaterne af trivselsmålingerne indgår i det statslige kvalitetstilsyn med erhvervsuddannelserne.

De årlige trivselsmålinger vil indgå i regeringens årlige statusredegørelse om implementering af erhvervsuddannelsesreformen til Folketinget.

Dansk Center for Undervisningsmiljø (DCUM) har udarbejdet eksemplariske forløb og vejledningsmateriale i forbindelse med gennemførelse og opfølgning på trivselsmålingerne, ligesom de generelt indsamler, systematiserer og formidler viden om regler og praksis af betydning for undervisningsmiljøet og i forhold til forebyggelse af mobning.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

For at sikre en reaktion fra uddannelsesstedets ledelses side i tilfælde, hvor elever oplever problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende, foreslås det, at der fastsættes krav til handling på kort og langt sigt med henblik på at bringe problemerne til ophør hurtigst muligt.

Det foreslås, at uddannelsesstedets ledelse ved konstatering af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende vil skulle udarbejde en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemerne effektivt bringes til ophør. Tilsvarende vil skulle gælde, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældre anser det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær.

Uddannelsesstedets ledelse vil efter forslaget skulle udarbejde handlingsplanen senest 14 dage efter, at der er modtaget oplysning om problemerne. Fristen vil skulle regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet eller ved den kommunale forvaltning første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne fra en elev, forælder, lærer eller andre. Handlingsplanen vil skulle tilpasses løbende for at sikre dens effekt.

Uddannelsesstedets ledelse vil skulle gennemføre de planlagte foranstaltninger i overensstemmelse med handlingsplanen eller sørger for, at dette sker, og uddannelsesstedets ledelse vil endvidere straks skulle træffe de midlertidige foranstaltninger, som her og nu er nødvendige for at gribe ind over for de konstaterede problemer.

Endelig vil uddannelsesstedets ledelse skulle informere de berørte elever og deres forældre skriftligt om indholdet af handlingsplanen og af eventuelle midlertidige foranstaltninger.

Der ændres med forslaget ikke på ordensreglerne eller reglerne om trivselsmålinger, der følger de forskellige uddannelseslovgivninger.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3. Genindførelse af kommunalbestyrelsens mulighed for at behandle skolelederens beslutninger om mobning i folkeskolen

2.3.1. Gældende ret

Efter en ændring af folkeskoleloven i 2009 (lov nr. 534 af 12. juni 2009 (Præcisering af ansvarsforholdene i folkeskolen mv.)) kan en skoleleders konkrete beslutninger om skolens elever ikke behandles af kommunalbestyrelsen, jf. folkeskolelovens § 45, stk. 2. Er elever eller forældre uenige i en beslutning, må de derfor tage spørgsmålet op med skolelederen selv. Drejer det sig om klager over en skoleleders (eller en ansats) optræden, herunder hvis lederen har truffet en beslutning, som er i strid med rammer fastsat af kommunalbestyrelsen eller skolebestyrelsen, kan kommunalbestyrelsen dog fortsat behandle sagen.

Tilsynet med kommunerne varetages af Statsforvaltningen med Social- og Indenrigsministeriet som overordnet tilsynsmyndighed, jf. kapitel VI og VII i lov om kommunernes styrelse, jf. lovbekendtgørelse nr. 769 af 9. juni 2015. Statsforvaltningen kan ikke føre tilsyn med undervisningsmiljøloven, da den omfatter både offentlige og private uddannelsessteder. Det almindelige kommunale tilsyn retter sig endvidere mod den virksomhed, der udføres af kommunalbestyrelsen eller på kommunalbestyrelsens vegne. Tilsynets kompetence omfatter således ikke den virksomhed, som udøves af kommunale enheder med selvstændig kompetence, dvs. efter de gældende regler fx skolebestyrelser eller skolelederen for så vidt angår beslutninger, som ikke kan behandles af kommunalbestyrelsen.

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at bestemmelsen i folkeskoleloven ændres, således at skolelederens beslutninger efter den foreslåede § 1 c i lov om elever og studerendes undervisningsmiljø kan behandles af kommunalbestyrelsen.

Der vil være tale om en delvis genindførelse af den kommunale indbringelsesadgang, som blev afskaffet i 2009 med henblik på at tydeliggøre, at skolelederen varetager en række pædagogiske opgaver ift. de enkelte elever, som skolelederen er den kompetente til at varetage.

Denne adgang til at indbringe skolelederens konkrete beslutninger vedrørende skolens elever indrettes, så den kun gælder ift. skolens efterlevelse af undervisningsmiljølovens bestemmelser om tiltag mod mobning i den foreslåede § 1 c og ikke øvrige pædagogiske beslutninger. Kommunalbestyrelsen vil således fortsat ikke kunne tage stilling til fx beslutninger, som skolelederen måtte træffe om sanktioner ved elevers tilsidesættelse af skolens ordensregler m.v. i henhold til bekendtgørelse om fremme af god orden i folkeskolen.

Der foreligger tilslutning fra folkeskoleforligskredsen til den foreslåede ændring af folkeskoleloven, hvorved adgangen for kommunalbestyrelsen til at behandle skolelederens konkrete beslutninger om skolens elever genindføres for så vidt angår mobning på folkeskoler.

Forslaget vil indebære, at ansvaret for eventuelle sager om folkeskolers efterlevelse af de nye mobbebestemmelser i første omgang håndteres i kommunalt regi. Kommunalbestyrelsen vil efter forslaget som udgangspunkt kunne tage stilling til enhver sag, hvor en elev eller dennes forældre er utilfreds med skolens beslutninger i henhold til de nye regler om indsats mod mobning. Kommunalbestyrelsen vil efter almindelige regler om intern delegation i kommunestyret kunne overlade opgaven til forvaltningen, herunder skolens leder.

Det må forventes, at det i praksis kan være vanskeligt for kommunalbestyrelsen eller den centrale kommunale forvaltning at gribe ind i de fagskøn, som ligger til grund for den enkelte skoleleders konkrete beslutninger i forhold til de enkelte elever.

Det findes imidlertid vigtigt, at ansvaret for indsatsen imod mobning principielt er forankret i kommunalbestyrelsen for så vidt angår hele det kommunale uddannelsesområde. Kommunalbestyrelsen har ansvar for skolens kvalitet, herunder elevernes faglige resultater og trivsel. En manglende håndtering af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende er udtryk for en mangel på ledelse, som kommunalbestyrelsen bør være forpligtet til at gribe ind over for. Ved at genetablere kommunalbestyrelsens ansvar og kompetence i disse sager, vil det også være kommunalbestyrelsen, der bliver ansvarlig for, at eventuelle påbud udstedt af DCUM bliver efterlevet, jf. nærmere herom nedenfor.

Kommunalbestyrelsen vil endvidere gennem ansvaret for de konkrete sager få indblik i praksis og kompetencer på skolerne og dermed også mulighed for at iværksætte mere generelle tiltag, hvis det skønnes fornødent.

Bestemmelsen medtages alene i folkeskoleloven og ikke på de øvrige uddannelsesområder omfattet af de foreslåede antimobbebestemmelser, da det alene er i folkeskoleloven, at kommunalbestyrelsen i dag er afskåret fra at tage stilling til skolelederens beslutninger. En sådan afskæring af at indbringe en sag for kommunalbestyrelsen eller for institutionens bestyrelse gælder ikke for de øvrige kommunale uddannelsessteder eller for de selvejende uddannelsessteder, hvorfor ændringen ikke er nødvendig udover i folkeskoleloven.

Det fremgår endvidere af den foreslåede bestemmelse i § 7 a, stk. 2, i undervisningsmiljøloven, jf. forslagens § 1, nr. 5, at klage til DCUM over skolelederens manglende opfyldelse af sin handlepligt efter § 1 c indgives til den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, dvs. kommunalbestyrelsen, når det er en klage indgivet af en folkeskoleelev.

Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.4. Tilsyn og klageadgang over uddannelsessteders ledelses tiltag mod mobning eller lignende

2.4.1. Gældende ret

Der er ingen klagebestemmelser i den gældende undervisningsmiljølov.

Der er ikke i den gældende undervisningsmiljølov fastsat bestemmelser om tilsyn med lovens overholdelse. Dansk Center for Undervisningsmiljø var ved lovens vedtagelse ikke tiltænkt en egentlig tilsynsmyndighed. Af lovens forarbejder (besvarelse af spørgsmål nr. 9-11 til lovforslaget) fremgår, at centret ikke tillægges myndighedsopgaver, herunder tilsynsvirksomhed, men at centret som led i indsamling og systematisering af viden om regler og praksis af betydning for undervisningsmiljøet kan iværksætte undersøgelser om uddannelsessteders overholdelse af gældende regler på området.

Som noget nyt tænkes Dansk Center for Undervisningsmiljø tillagt en egentlig tilsynsfunktion. Tilsynet tænkes at foretages på skriftligt grundlag, dvs. centret kan bede den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, indsende relevant materiale, som dokumenterer fastsættelse af antimobbestrategi, handlingsplaner m.v.

2.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Ministeriet har i samarbejde med styregruppen bestående af Red Barnet, Børns Vilkår og Børnerådet udarbejdet en aktionsplan til forebyggelse og bekæmpelse af mobning på 0-18 årsområdet.

Det fremgår af aktionsplanen, at der efter styregruppens opfattelse i dag mangler et reelt tilbud at henvise et barn eller en ung til, hvis denne oplever at være blevet udsat for mobning, og hvor skolen enten afviser, at der er tale om mobning eller ikke gør tilstrækkeligt for at rette op på situationen.

Styregruppen peger i den forbindelse fx på, at Folketingets Ombudsmands børnekontor ikke har kompetence til at tage stilling til, hvad der er den faglige rigtige indsats, hvis et barn oplever mobning, men kun hvorvidt lovgivningens formelle regler er blevet overholdt.

Derfor har styregruppen anbefalet, at der oprettes et organ med ekspertise i antimobning, der kan rådgive institutioner, børn, unge og forældre og som evt. kan give påbud, hvis uddannelsessteders ledelser ikke følger op på dårlig trivsel og mobning.

Dette skal også ses i sammenhæng med, at den seneste forskning om mobning viser, at mobning ikke kan hægtes op på enkelte individer alene, men er et problem, der opstår i utrygge fællesskaber. Styregruppen har påpeget, at dette mobbesyn fortsat ikke er særligt udbredt blandt praktikere, og at man derfor fortsat i for høj grad fokuserer på "offer" og "gerningsmand" i tiltag mod mobning.

Derudover er der peget på et behov for at ensarte praksis på området, og det kan derfor med fordel ske ved at samle rådgivning, viden og erfaring ét sted, hvortil der skal kunne klages, hvis man som elev eller forælder ikke oplever, at skolen gør tilstrækkeligt for at komme mobning til livs.

DCUM er i dag et videnscenter. Formålet med centret er at sikre og udvikle et godt undervisningsmiljø, herunder at yde vejledning og rådgivning til elever og studerende samt uddannelsessteder og myndigheder i undervisningsmiljøspørgsmål.

Det er vurderingen, at indførelse af tilsynsfunktion og klageadgang til DCUM ligger i forlængelse af DCUMs hidtidige opgaver, således at den udvidede kompetence vil kunne bygge på den eksisterende pædagogiske viden på centret, ligesom der vil kunne være et samspil mellem DCUMs aktuelle aktiviteter og de erfaringer, som vil blive indhøstet af centret som led i klagesagsbehandlingen.

Elever vil efter forslaget kunne klage over manglende overholdelse af de foreslåede bestemmelser i undervisningsmiljølovens §§ 1 b, stk. 1 og 2, og 1 c med krav om en forebyggende antimobbestrategi, krav om en intervenierende/genoprettende handlingsplan ved konstatering af mobning og gennemførelse af denne, krav om straks at foretage de midlertidige foranstaltninger, som det må anses for nødvendigt for at standse mobningen, frem til iværksættelse af handlingsplanen og krav om information om tiltagene. Det, som eleverne kan klage over, er således manglende overholdelse af de handlepligter, som uddannelsesstedets ledelse får med lovforslaget til at fastsætte en antimobbestrategi, udarbejde en handlingsplan i tilfælde af mobning og foretage de nødvendige midlertidige foranstaltninger mv.

Klage til centret skal indgives til uddannelsesstedets ledelse. Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, skal herefter vurdere, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold. Får klageren ikke fuldt ud medhold, vil den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, skulle sende klagen og begrundelse for afgørelsen og vurderingen videre til centret. Herved fastholdes det lokale ansvar for, at det er hvert enkelt uddannelsessted, der tager fat om problemerne og får løst dem lokalt ude på uddannelsesstederne. Formålet er, at hvert enkelt uddannelsessted bliver bedre til selv at løse problemerne.

Ministeren for børn, undervisning og ligestilling vil skulle fastsætte regler om behandlingen af klagesager, herunder regler om tidsfrister for vurdering og videresendelse af klager.

Når en elev eller dennes forældre klager til DCUM, vil centret ved en forvaltningsretlig afgørelse skulle tage stilling til, om klagen er berettiget i forhold til de nye krav i undervisningsmiljøloven. Centrets afgørelse vil derfor være en konstatering af, at et uddannelsessteds ledelse ikke har overholdt de forebyggende eller intervenierende/genoprettende krav i undervisningsmiljøloven i forhold til antimobning, dvs. en konstatering af at den udviste adfærd eller passivitet er ulovlig.

Når DCUM frem til, at der konkret er tale om en tilsidesættelse af en handlepligt, som fortsat består (fx kravet om fastsættelse af en forebyggende antimobbestrategi), gives DCUM adgang til at udstede et påbud til den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, om at opfylde pligten inden for en rimelig frist. For kommunale uddannelsessteder vil påbuddet skulle rettes mod kommunalbestyrelsen. For selvejende og statslige uddannelsessteder vil påbuddet skulle rettes mod bestyrelsen for uddannelsesstedet.

Efterlever et kommunalt uddannelsessted ikke et udstedt påbud, vil DCUM efter forslaget kunne anmode de kommunale tilsynsmyndigheder, dvs. i første række Statsforvaltningen, om at påse, at vedkommende kommunalbestyrelse efterlever påbuddet. Træffer DCUM en bindende afgørelse i form af et påbud, som kommunalbestyrelsen ikke efterlever, vil der således være tale om en klar ulovlighed, som Statsforvaltningen fx ved anvendelse af eller allerede ved de indledende skridt til anvendelse af tvangsbøder over for de ansvarlige kommunalbestyrelsesmedlemmer, jf. § 50 b i lov om kommunernes styrelse, vil kunne medvirke til at bringe til ophør.

Efterlever et selvejende uddannelsessted ikke et udstedt påbud, vil DCUM efter forslaget kunne anmode ministeren for børn, undervisning og ligestilling om at tilbageholde tilskud til det selvejende uddannelsessted, indtil et påbud er efterlevet, eller lade tilskud helt bortfalde.

Efter forslaget tillægges DCUM en egentlig tilsynsmyndighed i forhold til overholdelse af undervisningsmiljøloven. En væsentlig del af tilsynet forventes at bestå i at behandle de indkomne klager. Derudover kan DCUM iværksætte forskellige tilsynsaktiviteter med lovens overholdelse fx i form af stikprøvekontrol af kvaliteten af uddannelsesstedernes antimobbestrategier eller undervisningsmiljøvurderinger. Der vil ikke blive tale om tilsynsbesøg.

Det er vigtigt at understrege det lokale ansvar for, at hvert enkelt uddannelsessted tager fat om problemerne og får løst dem lokalt ude på uddannelsesstederne. Der er en klar forventning om, at kommunalbestyrelser og institutionsbestyrelser først og fremmest selv forebygger og bekæmper mobning og løser de konkrete konflikter lokalt, og at påbud og sanktioner derfor kun bliver bragt i anvendelse i yderste konsekvens. Formålet er som nævnt foran, at hvert enkelt uddannelsessted bliver bedre til at tage fat om problemerne og får løst dem lokalt ude på uddannelsesstederne.

Det foreslås endvidere, at der gives ministeren for børn, undervisning og ligestilling bemyndigelse til, hvor ministeren har delegeret sine kompetencer efter undervisningsmiljøloven til en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling at afskære muligheden for klageadgang, medmindre der i loven er etableret en klageadgang til andre end ministeren, eller fastsætte regler om fremgangsmåden ved klagen. Forslaget sikrer, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling med henblik på en effektiv og

hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne kan henlægge opgaver til styrelser inden for ministeriets ressort.

Forslaget vil betyde, at i de tilfælde, hvor kompetencer er delegeret til en styrelse fra ministeriet, vil styrelsens afgørelser være den endelige administrative afgørelse, ligesom ministeriets afgørelser har været det.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 7, og bemærkningerne hertil.

2.5.1. Gældende ret

Den gældende undervisningsmiljølovs kapitel 1 har overskriften 'Rettigheder og pligter'.

Efter undervisningsmiljølovens § 1, stk. 2, skal den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, sørge for, at de krav, der er omtalt i § 1, stk. 1, er opfyldt.

Efter den gældende lovs § 3, stk. 2, beskikkes bestyrelsen for DCUM med formand og 14 andre medlemmer af undervisningsministeren (nu ministeren for børn, undervisning og ligestilling) på følgende måde:

- 1) Fem medlemmer, der beskikkes efter indstilling fra organisationer og foreninger, der repræsenterer elever og studerende m.v.
- 2) Et medlem, der beskikkes efter indstilling fra Skole og Samfund
- 3) Et medlem, der beskikkes efter indstilling fra Danske Underviserorganisationers Samråd.
- 4) Syv medlemmer, der beskikkes efter indstilling fra organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer ejerne af uddannelsesstederne.

2.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Med lovforslaget indføres nye rettigheder og pligter i lovens kapitel 1 a og kapitel 4 a og derfor foreslås titlen på kapitel 1 ændret til 'Generelle rettigheder og pligter'.

Bestemmelsen i undervisningsmiljølovens § 1, stk. 2, foreslås ændret, så denne pligt til at sørge for overholdelse af krav også gælder krav i loven i øvrigt, herunder de nye bestemmelser i kapitel 1 a.

Virkningen er, at hvor der i den foreslåede § 1 c er tillagt uddannelsesstedets ledelse en kompetence, så er det under ansvar for den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet. For kommunale uddannelsessteder vil det være kommunalbestyrelsen, eller den, som kommunalbestyrelsen bemyndiger hertil, som er ansvarlig for opfyldelsen, mens kravene på et selvejende eller statsligt uddannelsessted varetages af institutionens bestyrelse, eller den, som bestyrelsen bemyndiger hertil. Der ligger med andre ord ikke heri et forbud mod at delegere kompetencen til fx skolens leder eller rektor.

Samme terminologi er anvendt i kravene til undervisningsmiljøvurdering i lovens §§ 6-7. Det følger af lovbemærkningerne til de gældende §§ 6 og 7 i loven, jf. L 40 fra 2000, at "Forpligtelsen til at udarbejde en skriftlig undervisningsmiljøvurdering påhviler uddannelsesstedets ledelse under ansvar overfor uddannelsesstedets ejer. Det skal afgøres konkret i forhold til hvert enkelt institutionsområde, hvem ansvaret påhviler. Udgangspunktet er, at der ved ledelsen i denne bestemmelse skal forstås det samme som i anden lovgivning om pligter og opgaver for ledelsen, herunder lov om arbejdsmiljø."

Efter forslaget bliver organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer børn og ejerne af dagtilbud, også indstillingsberettiget til bestyrelsen for DCUM. Endvidere beskikkes et yderligere medlem af bestyrelsen for

DCUM efter indstilling fra Børnerådet under hensyn til, at dagtilbud siden 2006 har kunnet søge rådgivning hos centret om børnemiljø.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 1, 2 og 4-6, og bemærkningerne hertil.

3. Ligestillingsmæssige konsekvenser

Undersøgelser viser, at der på folkeskoleområdet er flere drenge end piger, der deltager i mobning af andre. På ungdomsuddannelserne er der ved 14-15 års alderen tilsyneladende ingen forskel i omfanget af mobning, som hhv. drenge og piger rapporterer, men det er der til gengæld ved 17-18 års alderen. Her oplever 35 pct. flere drenge mobning i skolen, når de sammenlignes med deres jævnaldrende piger – og på arbejdspladsen er forskellen mere end dobbelt så stor – faktisk har hver ottende dreng i 17-18 års alderen på et eller andet tidspunkt inden for en seks måneders periode oplevet at blive mobbet på en ubehagelig måde.

I forhold til ensomhed blandt unge viser en undersøgelse, at flere piger end drenge på både gymnasier og erhvervsuddannelser føler sig ensomme.

I forhold til mobning online er der markant flere drenge (46 pct.) end piger (31 pct.), der oplever, at deres forældre sjældent eller aldrig interesserer sig for, hvad de laver på nettet. Undersøgelsen viser, at pigerne er mere tilbøjelige til at handle på mobning ved fx at tale med en ven eller sige noget til dem, der mobber.

Lovforslaget indfører krav om antimobbestrategier på alle grundskole- og ungdomsuddannelsessteder, om handlingsplaner ved konkrete situationer med mobning m.v. Derudover indføres tilsyn og klageadgang, hvilket også har til formål at sikre, at færre børn oplever mobning. Da der er flere drenge end piger, der i dag oplever mobning, må lovforslagets virkning forventes at være størst for denne gruppe.

4. Lovovervågning

Loven vil blive omfattet af lovovervågning. Som led i lovovervågningen vil Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling senest to år efter lovens ikrafttræden gennemføre en undersøgelse med det formål at vurdere, om lovens bestemmelser om antimobning har haft den tilsigtede virkning. Resultatet af undersøgelsen vil senest i Folketingssamlingen 2019-20 blive sendt til Folketingets Børne- og Undervisningsudvalg.

5. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

[Udestår]

6. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget har ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

7. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har positive retssikkerhedsmæssige konsekvenser for borgerne i form af indførelse af en ny klageadgang.

I de tilfælde, hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt en opgave til en styrelse under ministerens instruktion, etableres der hjemmel til at afskære klageadgang fra styrelsen.

Bestemmelsen foreslås indsat af formelle grunde og vedrører alene den interne organisering og fordeling af opgaver på Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestillings område, hvor behandling af omhandlede klagesager er henlagt til en styrelse under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling med henblik på effektiv og hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne. Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at afskære en klageadgang til centralt hold, der i øvrigt følger af lovgivningen.

8. Miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

9. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

10. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den XX til den XX været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Bestyrelsesforeningen for Social- og Sundhedsskolerne, Børne- og Kulturchefforeningen (BKF), Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Børnesagens Fællesråd, Børns Vilkår, Center for Digital dannelse, Center for digital pædagogik, Center for rummelighed, Daginstitutionernes Lands-Organisation (DLO), Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Idrætsforbund, Danmarks Lærerforening, Danmarks Privatskoleforening, Danmarks Vejlederforening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Blindesamfund, Dansk Center for Undervisningsmiljø, Dansk Erhverv, Dansk Friskoleforening, Dansk Industri, Dansk Musikpædagogisk Forening, Dansk Musikskolesammenslutning, Dansk Ungdoms Fællesråd, Danske Døves Landsforbund, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier – Bestyrelserne, Danske Erhvervsskoler og –Gymnasier - Lederne Danske Gymnasier, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Handicaporganisationer (DH), Danske Landbrugsskoler, Danske Landbrugsskoler, Danske Musik- og Kulturskoleledere, Danske Professionshøjskoler, Danske Regioner, Danske Skoleelever, Danske SOSU-skoler, Danske Studerendes Fællesråd, Danske Universiteter, Datatilsynet, De private sociale tilbud (LOS), Det Centrale Handicapråd, Det Kriminalpræventive Råd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, DGI, Dokumentations- og Rådgivningscentret for Racediskrimination, Efterskoleforeningen, Erhvervsskolernes Elevorganisation, FOA - Fag og Arbejde, Fobu, Foreningen af Danske Døgninstitutioner, Foreningen af Frie Fagskoler, Foreningen af Frie Ungdoms- og Efterskoler, Foreningen af Katolske Skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen af Social-, Sundheds- og Arbejdsmarkedschefer i Danmark, Foreningen af tekniske og administrative tjenestemænd, Foreningen for Forældre til Elever i Fri- og Privatskoler, Foreningsfællesskabet LigeVærd, Forstanderkredsen for produktionsskoler og produktionshøjskoler, Frie kostskolers fællesråd, Frie Skolers Lærerforening, Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd (FTF), Gymnasiernes Bestyrelsesforening, Gymnasieskolernes Lærerforening (GL), Handelsskolernes Lærerforening, IndvandreNET, Institut for Menneskerettigheder, Kidsandmedia.dk, KL, LandboUngdom, Landselevbestyrelsen for det pædagogiske område, Landselevbestyrelsen for social- og sundhedsområdet, Landsforeningen af 10. klasseskoler i Danmark, Landsforeningen af forældre til børn i dagtilbud (FOLA), Landsforeningen af produktionsskoleledere, Landsforeningen af Ungdomsskoleledere,

Landsorganisationen i Danmark (LO), Landssammenslutning af Kursusstuderende, Landssammenslutningen af Handelsskoleelever, Landssammenslutningen af Højskolernes Elevforeninger, Landssamråd for PPR-chefer, Lilleskolerne - en sammenslutning af frie grundskoler, Lærernes Centralorganisation (LC), Lærerstuderendes Landskreds, MaryFonden, Medierådet for Børn&Unge, Netværket respektum, Private Gymnasier og Studenterkurser, Produktionsskoleforeningen, Professionshøjskolernes Rektorkollegium, Pædagogstuderendes Studieorganisation, Red Barnet, Rektorkollegiet ved de lange videregående uddannelser, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser, Rådet for digital sikkerhed, Rådet for Erhvervsakademiuddannelser og Professionsbacheloruddannelser, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Ungdomsuddannelser, Sammenslutningen af Danske socialrådgiverstuderende, Sex og Samfund, Skole og Forældre, Skolelederforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, SOSU-Lederforeningen, SSP samrådet, Studierådet for Ingeniørstuderende i Danmark, Studievalg Danmark, Sygeplejestuderendes Landssammenslutning, Uddannelsesforbundet, Ungdommens Røde Kors, Ungdomsringen, Ungdomsskoleforeningen, Unicef og VUC Bestyrelsesforeningen.

11. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for det offentlige		
Administrative konsekvenser for det offentlige		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Indførelse af en ny klageadgang.	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter.	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1 (overskrift til kapitel 1)

Efter den gældende lov er *overskriften på kapitel 1* 'Rettigheder og pligter'. Kapitlet indeholder § 1, som indeholder bestemmelser om ret til et godt undervisningsmiljø m.v., om ansvar for opfyldelsen af kravene om et godt undervisningsmiljø m.v., om eleverne og de studerendes medvirken til undervisningsmiljøet og om undervisning, der er undtaget fra loven.

Det foreslås, at *overskriften på kapitel 1* ændres til "Generelle rettigheder og pligter", som en konsekvens af, at der med forslaget indføres pligter i andre kapitler end kapitel 1.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.

Til nr. 2 (§ 1, stk. 2)

Efter den gældende bestemmelse i § 1, stk. 2, skal den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, sørge for, at de krav, der er omtalt i stk. 1 om ret til et godt undervisningsmiljø m.v., bliver opfyldt.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, således at den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, skal sørge for opfyldelsen af alle de krav, der er omtalt i loven.

Der er tale om en konsekvensændring som følge af, at der med § 1, nr. 3, indføres nye krav i loven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.

Til nr. 3 (kapitel 1 a)

Der foreslås indsat et nyt *kapitel 1 a* indeholdende §§ 1 a-1 c. Kapitlet foreslås at skulle indeholde de nye bestemmelser om pligt til tiltag mod problemer med det psykiske undervisningsmiljø.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 1 a vil det nye kapitel gælde for grundskoleundervisning og ungdomsuddannelser.

Bestemmelsen vil derfor omfatte folkeskoler, herunder specialskoler og interne skoler på dagbehandlingstilbud og anbringelsessteder, kommunale internationale grundskoler, kommunale særlige tilbud om grundskoleundervisning til visse udenlandske børn og unge, statsskolen, europaskolen, ungdomsskoler, frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler, produktionsskoler, institutioner for almengymnasial uddannelse og institutioner for erhvervsrettet uddannelse med undtagelse af voksenuddannelser.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 1 b, stk. 1, vil den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvaret for uddannelsesstedet, skulle fastsætte en antimobbestrategi, herunder med strategi mod digital mobning, jf. dog stk. 2.

Antimobbestrategien vil skulle give fælles retningslinjer for arbejdet med mobning ved at beskrive, hvordan uddannelsesstedets ledelse vil forebygge og håndtere mobning. I strategien vil fx kunne indgå formålet med strategien og uddannelsesstedets forståelse af centrale begreber som mobning og digital mobning, herunder med afgrænsning ift. konflikter. Derudover kan det være relevant at angive, hvordan mobning forebygges, herunder hvordan fx elever og forældre inddrages, og hvordan uddannelsesstedets ledelse

løbende kan være opmærksomt på at opdage mobning. Der kan endvidere indgå oplysninger om indgriben og genoprettelse i tilfælde af mobning, herunder om hvem på uddannelsesstedet, som er ansvarlige for at viderebringe bekymringer eller klager, og om hvordan elever m.fl. inddrages i processen.

Begrebet digital mobning dækker over krænkende, nedværdigende og ekskluderende handlinger, som børn og unge udsættes for gennem sociale medier, hvor de interagerer med andre børn og unge, og hvor handlingerne systematisk er rettet mod én eller flere personer. Digital mobning kan desuden ramme piger og drenge forskelligt med forskellige konsekvenser til følge.

Antimobbestrategien revideres efter behov. Det vil ofte være hensigtsmæssigt at tage strategien op på et årligt møde og drøfte, om der er behov for at revidere den. Det kan fx være på baggrund af resultater fra trivselsmålingen eller fra konkrete situationer i det forgangne år. Det er ikke tanken, at strategien skal udarbejdes på ny, men blot at den justeres, hvis det findes nødvendigt.

DCUM har udarbejdet skabeloner til antimobbestrategier for grundskolen og ungdomsuddannelserne.

Antimobbestrategien må fastsættes i tæt samarbejde med skolelederen/rektor, og det vil desuden ofte være hensigtsmæssigt at inddrage input fra forældre, elevråd og de ansatte eksempelvis i form af debاتمøder eller andet.

Efter Børnekonventionens artikel 12 skal et barn, der er i stand til at udforme sine egne synspunkter, have retten til frit at udtrykke disse synspunkter i alle forhold, der vedrører barnet, og barnets synspunkter skal tillægges passende vægt i overensstemmelse med dets alder og modenhed. Bestemmelsen gælder for enkeltsager, som vedrører børn, men også på et kollektivt niveau. Formålsparagrafferne i såvel folkeskoleloven som i lovene om ungdomsuddannelserne er i tråd hermed, idet disse handler om opdragelse til demokrati, og at den enkelte elev lærer at forholde sig til fælles emner. Ikke mindst ved fastsættelsen af en antimobbestrategi er det væsentligt at fokusere på dialog og kommunikation om, hvordan mobning forebygges og bekæmpes mellem eleverne. Elever og medarbejdere vil naturligt anskue mobning ud fra forskellige perspektiver, og forslagene til løsningsmuligheder eller interventionsstrategier vil derfor også ofte være forskellige. Eleverne kan måske se løsninger, som uddannelsesstedets medarbejdere ud fra deres medarbejderperspektiv ikke havde overvejet, og kan i forbindelse med fastsættelsen af strategien også pege på forslag, som ud fra deres elevperspektiv anses for ikke at være hensigtsmæssige eller måske ligefrem kan komme til at virke mod hensigten om at etablere eller genoprette et godt undervisningsmiljø. Som led i en demokratisk proces mod at fremme og vedligeholde et godt undervisningsmiljø uden mobning, er det derfor væsentligt at inddrage eleverne.

Kravet om en antimobbestrategi foreslås rettet mod den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet. Virkningen bliver, at det for kommunale uddannelsessteder vil være kommunalbestyrelsen, eller den, som kommunalbestyrelsen bemyndiger hertil, som er ansvarlig for opfyldelsen, mens kravene på et selvejende eller statsligt uddannelsessted varetages af institutionens bestyrelse, eller den, som bestyrelsen bemyndiger hertil. Der ligger med andre ord ikke heri et forbud mod at delegere kompetencen til fx skolens leder eller rektor.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil skolebestyrelsen på folkeskoler og kommunale internationale grundskoler skulle fastsætte en antimobbestrategi, herunder med strategi mod digital mobning, som en del af værdiregelsættet, jf. folkeskolelovens § 44, stk. 4, og § 12 i lov om kommunale internationale grundskoler.

Er der ikke inden skoleårets start fastsat en antimobbestrategi, skal kommunalbestyrelsen fastsætte en sådan, som gælder, indtil en antimobbestrategi bliver fastsat af skolebestyrelsen. Kommunalbestyrelsen

kan bede skolebestyrelsen om straks at fastsætte en antimobbestrategi, men skal selv fastsætte en midlertidig, indtil skolebestyrelsen har fastsat sin egen antimobbestrategi.

Antimobbestrategien revideres efter behov. Det vil ofte være hensigtsmæssigt at tage strategien op på et årligt møde og drøfte, om der er behov for at revidere den. Det kan fx være på baggrund af resultater fra trivselsmålingen eller fra konkrete situationer i det forgangne år. Det er ikke tanken, at strategien skal udarbejdes på ny, men blot at den justeres, hvis det findes nødvendigt.

Den foreslåede bestemmelse i stk. 2 er en undtagelse fra hovedreglen i stk. 1, hvorefter det ville være kommunalbestyrelsen, der som ansvarlig for folkeskoler og kommunale internationale grundskoler ville skulle fastsætte antimobbestrategien.

Ifølge den gældende folkeskolelovs § 44, stk. 4, fastsætter skolebestyrelsen skolens ordensregler og værdiregelsæt. Spørgsmål om ordensregler og eventuelt værdiregelsæt reguleres endvidere fortsat i de respektive institutions-, tilskuds- og uddannelseslove.

Efter lovbemærkninger til lov nr. 534 af 12. juni 2009 skal ved værdiregelsæt forstås retningslinjer for god adfærd på skolen og pejlemærker for, hvordan der opnås trivsel for eleverne og de ansatte (et godt psykisk undervisningsmiljø), herunder en overordnet antimobbestrategi.

Det følger endvidere af § 12, stk. 2, i lov om kommunale internationale grundskoler, at folkeskolelovens §§ 42-44 om skolebestyrelser og regler fastsat i henhold til disse bestemmelser gælder tilsvarende for kommunale internationale grundskoler.

Den foreslåede bestemmelse i § 1 b, stk. 2, får den virkning, at kravet om at fastsætte en antimobbestrategi formelt flyttes fra folkeskoleloven og dermed fra lov om kommunale internationale grundskoler til undervisningsmiljøloven. Samtidig stilles som noget nyt eksplicit krav om, at strategien forholder sig til digital mobning. Som noget nyt vil kommunalbestyrelsen endvidere skulle fastsætte antimobbestrategien, hvis ikke skolebestyrelsen har gjort det. Kommunalbestyrelsens antimobbestrategi vil gælde, indtil skolebestyrelsen har fastsat en antimobbestrategi.

Der er ikke tiltænkt andre ændringer i folkeskolelovens § 44, stk. 4, eller § 12, stk. 2, i lov om kommunale internationale grundskoler.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 3 vil et uddannelsessted på sin hjemmeside kunne anvende et ikon udarbejdet af ministeren for børn, undervisning og ligestilling for at gøre opmærksom på at have fastsat en antimobbestrategi.

Ikonet er en måde, hvor på uddannelsesstederne på deres hjemmesider kan gøre elever, forældre og omverdenen opmærksomme på, at skolen har en antimobbestrategi. Det vil være frivilligt for skolerne at gøre brug af ikonet.

Det følger af de gældende bestemmelser i § 1, stk. 1, § 2, stk. 1, nr. 2 og 6, og § 3, stk. 1, i lov om gennemsigtighed og åbenhed i uddannelserne m.v., at skolens antimobbestrategi skal gøres offentligt tilgængelig på internettet, jf. lovbekendtgørelse nr. 771 af 10. juni 2015.

Det foreslås endvidere i det foreslåede § 1 c, stk. 1, at uddannelsesstedets ledelse ved konstatering af problemer med det psykiske undervisningsmiljø i form af mobning eller lignende vil skulle udarbejde en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan problemerne effektivt bringes til ophør. Efter forslaget vil

tilsvarende gælde, hvis uddannelsesstedets ledelse eller en elevs forældre vil anse det nødvendigt som følge af elevens bekymrende tilstand eller adfærd, herunder sygdom og fravær.

Ved 'uddannelsesstedets ledelse' forstås skolelederen, forstanderen, ungdomsskoleinspektøren, eller institutionens leder alt efter uddannelsessted. Der tænkes ikke med bestemmelsen tillagt skolebestyrelsen i folkeskolen nye kompetencer. Ansvar påhviler uddannelsesstedets ledelse under ansvar overfor uddannelsesstedets ejer.

Med 'handlingsplan' tænkes på et dokument, som kort ridser op, hvordan den givne problemstilling med det psykiske undervisningsmiljø tænkes løst i form af en beskrivelse af de handlinger, der vurderes at være nødvendige. Ved at nedfælde, hvordan problemerne løses, kan der skabes en fælles retning for det genoprettende arbejde. Det er i øvrigt ingen formkrav til handlingsplanen. Berørte elever og for elever undergivet forældremyndighed, deres forældre, vil skulle informeres om indholdet af handlingsplanen, jf. den foreslåede bestemmelse i § 1 c, stk. 5. Dermed bruges dokumentet også til at skabe en gennemsigtighed for elever og forældre i forhold til uddannelsesstedets håndtering af situationen.

Mobning handler ifølge nyere forskning, bl.a. eXbus (Exploring Bullying in School) fra 2012, om en bestemt adfærd, som udspringer af en utryk kultur blandt større eller mindre grupper. Mobning forudsætter i den sammenhæng mere end blot et offer og en mobber, nemlig tilskuere eller medløbere, som mere eller mindre bevidst accepterer udstødelsen eller nedværdigelsen af et eller flere af gruppens medlemmer. Mobning er således et gruppefænomen, som ikke udelukkende kan hægtes op på enkeltindivider.

Mobning kan være en måde at skabe et fællesskab på, når det ikke lykkes at samles i fællesskaber om andre emner/aktiviteter. Uanset om mobningen foregår via digitale medier eller i andre fora, kan mobbeårsagen ikke udelukkende tillægges enkelte individer.

Udstødseshandlinger i forbindelse med mobning bærer præg af eksklusion eller fornedrelse. Handlingerne har ofte en systematik, der f.eks. kan komme til udtryk ved, at det er den/de samme person(er), der er offer for handlingerne, hvilket kan føre til en stærk følelse af eksklusion og nedgørelse. Men det kan også hurtigt skifte, hvilke elever der inkluderes i gruppen, og hvilke der ekskluderes. Mobning kan ramme piger og drenge på forskellig vis, i forskelligt omfang og med forskellige konsekvenser for de to køn. Mobning kan være direkte og forfølgende eller indirekte og udelukkende. Mobning kan komme til udtryk ved synlig, direkte forfølgelse, f.eks. hvis en elev gentagne gange oplever at blive slået, kaldt grimme ting eller latterliggjort på sociale medier. Mobning kan også komme til udtryk ved den mere tavse, skjulte udelukkelse, f.eks. hvis klassekammerater går, når eleven kommer, vender øjne, hvisker, ikke 'liker' opslag på sociale medier osv.

Mobning forudsætter endelig en magtubalance, hvor det er blevet socialt accepteret, at en eller flere personer er mindre værd end andre.

Med den foreslåede bestemmelse sigtes også til problemer med mobning og lignende, som er en følge af elevadfærd uden for uddannelsesstedet, fx til fritidsaktiviteter eller på de sociale medier, men som har en direkte indflydelse på det psykiske undervisningsmiljø på uddannelsesstedet for en eller flere elever.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil uddannelsesstedets ledelse skulle udarbejde handlingsplanen, jf. *stk. 1*, senest 14 dage efter, at der er modtaget oplysning om problemerne. Efter forslaget vil fristen skulle regnes fra det tidspunkt, hvor en medarbejder på uddannelsesstedet eller ved den kommunale forvaltning for så vidt angår kommunale uddannelsessteder første gang skriftligt eller mundtligt modtager oplysning om problemerne, og handlingsplanen vil løbende skulle tilpasses. Oplysningerne vil kunne komme fra eleven selv, fra andre elever, forældre, ansatte eller andre.

Det følger allerede af undervisningsmiljølovens §§ 6 og 7, at uddannelsesstedets ledelse sørger for, at undervisningsmiljøvurderingen revideres, når der sker ændringer, der har betydning for undervisningsmiljøet, dog mindst hvert tredje år. Undervisningsmiljøvurderingen skal bl.a. mindst indeholde en handlingsplan, hvoraf det fremgår, hvordan de konstaterede problemer, herunder med det psykiske undervisningsmiljø, skal løses.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* vil uddannelsesstedets ledelse skulle gennemføre de planlagte foranstaltninger i overensstemmelse med handlingsplanen eller sørge for, at dette sker.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 4* vil uddannelsesstedets ledelse uanset de foreslåede bestemmelser i *stk. 1-3* om en handlingsplan straks skulle træffe de midlertidige foranstaltninger, som her og nu er nødvendige for at gribe ind over for de konstaterede problemer.

Det kan være afgørende for eleven, at der handles hurtigt, og derfor foreslås denne straks-handlepligt, som tager sigte på situationer, hvor de langsigtede løsninger kræver mere tid at sætte i værk.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 5* vil uddannelsesstedets ledelse skriftligt skulle informere de berørte elever og for elever undergivet forældremyndighed deres forældre om indholdet af handlingsplanen efter det foreslåede *stk. 1* og af eventuelle midlertidige foranstaltninger efter det foreslåede *stk. 4*. Der skal i den forbindelse tages hensyn til de berørte elever og deres rettigheder efter persondataloven.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.1. og 2.2.

Til nr. 4-6 (§ 3, *stk. 2*)

Efter den gældende undervisningsmiljølovs § 3, *stk. 2*, beskikkes fem medlemmer af DCUMs bestyrelse af undervisningsministeren (nu ministeren for børn, undervisning og ligestilling) efter indstilling fra organisationer og foreninger, der repræsenterer elever og studerende m.v. Et medlem, beskikkes efter indstilling fra Skole og Samfund (nu Skole og Forældre), og et medlem beskikkes efter indstilling fra Danske Underviserorganisationers Samråd. Endelig beskikkes syv medlemmer efter indstilling fra organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer ejerne af uddannelsesstederne.

Det foreslås med ændringen af § 3, *stk. 2, nr. 1*, at organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer børn, også bliver indstillingsberettiget til bestyrelsen for DCUM på lige fod med foreninger, der repræsenterer elever og studerende, da dagtilbudsområdet også kan søge vejledning hos DCUM.

Tilsvarende foreslås det med ændringen af § 3, *stk. 2, nr. 4*, der bliver nr. 5, at organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer ejerne af dagtilbud, også bliver indstillingsberettiget til bestyrelsen på lige fod med ejerne af uddannelsessteder.

Det foreslås endvidere med indsættelsen af et *nyt nr. 4* i § 3, *stk. 2*, at der til bestyrelsen for Dansk Center for Undervisningsmiljø beskikkes et medlem indstillet af Børnerådet. Det foreslås samtidig for at holde bestyrelsens antal på 15 medlemmer, at organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer ejerne af uddannelsesstederne, fremover kan indstille seks medlemmer mod tidligere syv medlemmer.

Forslaget er en konsekvens af, at dagtilbud siden 1. juli 2006 har kunnet søge rådgivning vedrørende spørgsmål om børnemiljø ved DCUM, jf. nu § 18 a lovbekendtgørelse nr. 748 af 20. juni 2016 om dag-, fritids- og klubtilbud m.v. til børn og unge (dagtilbudsloven).

I bemærkningerne til lov nr. 485 af 7. juni 2006 om børnemiljø i dagtilbud (siden dagtilbudsloven, jf. lov nr. 501 af 6. juni 2007) fremgik, at "På sigt vil det være naturligt, at de regler der gælder for Dansk Center for Undervisningsmiljø kommer til at afspejle centrets samlede opgaveprofil." Undervisningsministeriet (nu Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling) besluttede på den baggrund, at undervisningsmiljølovens bestemmelser om bestyrelsessammensætning skulle ændres ved førstkommande lovændring med henblik på at sikre, at både børne- og undervisningsmiljøområdet repræsenteres i bestyrelsen.

Herefter blev praksis fra den 1. oktober 2007, at Ministeriet for Familie og Forbrugeranliggender blev bedt om at indstille et medlem til at repræsentere ejerne af uddannelsesstederne. Dette ministerium indstillede to medlemmer fra Børnerådet, hvoraf det ene blev beskikket. Sidenhen blev Børnerådet bedt om – sammen med organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer institutionsejerne – at indstille de syv medlemmer til bestyrelsen. Børnerådet har på den baggrund været repræsenteret i bestyrelsen med et medlem siden 2007.

De facto vil der derfor for de organisationer og foreninger m.v., der repræsenterer institutionsejerne, ikke være nogen ændring forbundet med at gå fra indstillingsret fra syv til seks medlemmer.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger, afsnit 2.5.

Til nr. 7 (kapitlerne 4 a og 4 b)

Der foreslås indsat et nyt *kapitel 4 a* om klageadgang. Kapitlet vil indeholde tre nye bestemmelser i §§ 7 a-d.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7 a, stk. 1, vil en elev kunne klage til Dansk Center for Undervisningsmiljø over den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedets, manglende varetagelse af sine opgaver efter § 1 b, stk. 1 og 2, og over uddannelsesstedets ledelses manglende varetagelse af sine opgaver efter § 1 c, som affattet ved forslaget § 1, nr. 3. Det, som eleverne kan klage over, er således manglende overholdelse af de handlepligter, som uddannelsesstedets ledelse får med lovforslaget til at fastsætte en antimobbestrategi, udarbejde en handlingsplan i tilfælde af mobning og foretage de nødvendige midlertidige foranstaltninger mv. Klagen vil skulle være begrundet.

Der er ikke fastsat en frist for klagens indgivelse, da der også kan klages over beslutninger, som ikke er forvaltningsretlige afgørelser. Klagen skal dog have en sådan aktualitet, at klagesagen kan behandles uden uforholdsmæssigt besvær i forhold til at skaffe fornødent oplysningsgrundlag for bedømmelse af klagesagen. Klager, der vedrører problemer, som er løst, vil ikke skulle behandles af centret. Tilsvarende vil gælde, hvis eleven, der har klaget, har skiftet skole

Er eleven undergivet forældremyndighed, vil klage også kunne indgives af forældremyndighedsindehaveren. Ved forældremyndighedsindehaverens klage vil eleven skulle inddrages eleven efter alder og modenhed.

DCUM vil ikke skulle påse sagsbehandlingsregler, god forvaltningsskik m.v., medmindre det har fået betydning for sagens udfald.

Efter den foreslåede bestemmelse i stk. 2 vil klage til centret skulle indgives til uddannelsesstedets ledelse. Den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, vurderer, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold. Får klageren ikke fuldt ud medhold, sendes klagen og begrundelse for afgørelsen og vurderingen videre til centret.

For selvejende og statslige uddannelsessteder vil det være bestyrelsen for uddannelsesstedet, som vil skulle vurdere, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold. For kommunale uddannelsessteder vil det være kommunalbestyrelsen, som vil skulle vurdere, om der er grundlag for at give klager helt eller delvist medhold.

Der er en klar forventning om, at kommunalbestyrelser og institutionsbestyrelser først og fremmest selv forebygger og bekæmper mobning og løser de konkrete konflikter lokalt, og at påbud og sanktioner derfor kun bliver bragt i anvendelse i yderste konsekvens. Formålet er som nævnt foran, at hvert enkelt uddannelsessted bliver bedre til at tage fat om problemerne og får løst dem lokalt ude på uddannelsesstederne.

Får klageren ikke fuldt ud medhold, sender den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, klagen og begrundelse for afgørelsen og vurderingen videre til centret.

Det tilsigtes med bestemmelsen at reducere antallet af klager, der fremsendes til DCUM, idet det vurderes, at gennemførelsen af en ordning som den foreslåede vil betyde, at et antal af de sager, hvor der opnås enighed mellem elever/forældre og den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, ikke vil blive videresendt til centret, men vil blive løst i mindelighed mellem de implicerede parter. Der vil herved kunne spares tid til forberedende sagsbehandling både hos uddannelsesstederne og i DCUM. Hertil kommer, at nogle af sagerne vil finde en hurtigere afgørelse til gavn for både elever, forældre og uddannelsesstedet.

I udtrykket enighed ligger, at elever og forældre erklærer sig tilfredse med resultatet af vurderingen af sagen. Såfremt elever og forældre har erklæret sig enige i vurderingen, vil klagen derfor ikke skulle videresendes til DCUM. Er elever og forældre derimod uenige med resultatet af vurderingen, fordi den efter deres opfattelse ikke giver fuldt ud medhold, er den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, forpligtet til efter påkrav at videresende klagen til DCUM.

På folkeskoleområdet findes en tilsvarende ordning for klagenævnet for specialundervisning, jf. folkeskolelovens § 51 b, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 20. juni 2016.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* vil ministeren for børn, undervisning og ligestilling skulle fastsætte regler om behandlingen af klagesager, herunder regler om tidsfrister for vurdering og videresendelse af klager.

Sagsbehandlingen vil skulle ske på skriftligt grundlag. DCUM vil ikke med forslaget få kompetence til at foretage vidneafhøringer eller til at tage på uanmeldt besøg på uddannelsesstedet.

Ved udmøntning af bemyndigelsen vil der blive fastsat regler om indsendelse af klagen, herunder ved indsendelse direkte til DCUM, vurdering af klagens aktualitet, frist for vurdering og frist for en afgørelse, som giver klageren fuldt ud eller delvist medhold. Det vil blandt andet blive fastsat, at vurderingen normalt skal ske inden fire uger.

Det er forventningen, at klagesagsbehandlingen også vil indgå i centrets årlige beretning, jf. den gældende undervisningsmiljølovs § 2, stk. 4.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7 b, *stk. 1*, vil Dansk Center for Undervisningsmiljø's daglige leder skulle træffe centrets afgørelser over klager efter den foreslåede bestemmelse i § 7 a. Centrets daglige leder vil i behandlingen af disse klager ikke skulle være underlagt bestyrelsens instruktion.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil centrets afgørelser ikke kunne indbringes for anden administrativ myndighed.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 7 c, *stk. 1*, vil Dansk Center for Undervisningsmiljø til den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet, kunne udstede påbud om opfyldelse af en handlepligt efter §§ 1 b, *stk. 1* og 2, og 1 c indenfor en rimelig frist.

Der kan både blive tale om et påbud, hvor der ikke er handlet, eller hvor handlingerne er utilstrækkelige, fx hvis en handlingsplan efter den foreslåede § 1 c, *stk. 1*, efter DCUMs vurdering ikke er tilstrækkelig til at løse problemerne.

Med rimelig frist bør tages hensyn til problemernes kompleksitet og omfang. Normalt bør der ikke udstedes påbud med en frist på under 14 dage.

For kommunale uddannelsessteder vil påbuddet skulle rettes mod kommunalbestyrelsen. For selvejende og statslige uddannelsessteder vil påbuddet skulle rettes mod bestyrelsen for uddannelsesstedet.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil de kommunale tilsynsmyndigheder efter anmodning fra centret og efter bestemmelserne i kapitel VI og VII i lov om kommunernes styrelse kunne påse, at vedkommende kommunalbestyrelse efterlever påbud udstedt efter *stk. 1*.

Det bemærkes i den forbindelse, at Statsforvaltningen, med Social- og Indenrigsministeriet som øverste tilsynsmyndighed, fører tilsyn med kommunernes overholdelse af den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Den gældende undervisningsmiljølov dækker både offentlige og private uddannelsessteder, og bl.a. derfor har Statsforvaltningen efter de gældende regler ikke hjemmel til at påse, om de kommunale uddannelsessteder overholder loven.

Det kommunale tilsyn retter sig endvidere mod den virksomhed, der udføres af kommunalbestyrelsen eller på kommunalbestyrelsens vegne. Tilsynets kompetence omfatter ikke den virksomhed, der udøves af kommunale enheder med selvstændig kompetence, dvs. efter de gældende regler fx skolebestyrelser eller skolelederen.

Statsforvaltningens tilsyn viger endelig, hvis der er en anden klage- eller tilsynsmyndighed, der kan tage stilling til sagen. Statsforvaltningen vil derfor ikke kun tage stilling til kommunalbestyrelsens overholdelse af lovgivningen, i det omfang DCUM er kompetent.

De kommunale tilsynsmyndigheder vil derfor efter de almindelige regler om kommunaltilsynet i lov om kommunernes styrelse ikke kunne tage stilling til kommunalbestyrelsens overholdelse af undervisningsmiljøloven. Det gælder både i sager, hvor DCUM er kompetent som klage- eller tilsynsmyndighed, og i forhold til spørgsmål, som ikke kan indbringes for DCUM.

Med en særligt fastsat bestemmelse herom i § 7 c, *stk. 2*, gives de kommunale tilsynsmyndigheder imidlertid kompetence til efter anmodning fra centret at påse, at vedkommende kommunalbestyrelse efterlever påbud udstedt efter § 7 c, *stk. 1*, om opfyldelse af en handlepligt efter lovens §§ 1 b, *stk. 1* og 2, og 1 c.

Hvis DCUM, som klagemyndighed træffer en bindende afgørelse om et påbud, som kommunalbestyrelsen ikke efterlever, vil der således være tale om en klar ulovlighed, som Statsforvaltningen ved anvendelse af eller trussel om anvendelse af tvangsbøder over for de ansvarlige kommunalbestyrelsesmedlemmer vil kunne medvirke til at bringe til ophør.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 3* vil ministeren for børn, undervisning og ligestilling efter anmodning fra centret kunne tilbageholde tilskud til et selvejende uddannelsessted, som ikke har efterlevet et påbud udstedt efter *stk. 1*, indtil dette er efterlevet, eller at lade tilskud helt bortfalde.

Det vil være DCUM, som afgør størrelsen på tilskudstilbageholdelsen eller i særligt grove tilfælde tilskudsbortfaldet. Der bør normalt ikke være tale om større beløb end op til højst 100.000 kr. i særligt grove tilfælde. Beløbet skal fastsættes, så det ikke er af ubetydelig størrelse for uddannelsesstedet, men under hensyn til uddannelsesstedets økonomi, så tilskudstilbageholdelsen eller bortfaldet af tilskud ikke bringer udførelsen af lovbestemte opgaver i fare. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil kunne bistå DCUM med oplysninger om det selvejende uddannelsessteds økonomi med henblik på at fastsætte beløbets størrelse.

For så vidt angår Sorø Akademi, som er en statslig institution, så modtager de bevilling og ikke tilskud, men der er underlagt ministeren for børn, undervisning og ligestillings instruktionsbeføjelse. Fremfor tilskudssanktioner kan der derfor her blive tale om, at ministeren vil udøve sin instruktionsbeføjelse.

Efter den foreslåede bestemmelse i *§ 7 d* reguleres klageforholdene i de tilfælde, hvor ministeren for børn, undervisning og ligestilling har henlagt opgaver efter loven til en styrelse under ministerens instruktion. Fx vil opgaver vedrørende tilskudstilbageholdelse naturligt varetages af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Det foreslås med bestemmelsen, at ministeren for børn, undervisning og ligestilling her kan fastsætte regler om fremgangsmåde ved indgivelse af klager, herunder fx at en klage først skal sendes til styrelsen, der så skal vurdere sagen med henblik på, om afgørelsen skal ændres, eller klagen sendes videre til ministeriet med styrelsens udtalelse, eller fastsætte regler om at afgørelser truffet af styrelser under Ministeriet for Børn, Undervisning og Ligestilling ikke kan påklages til ministeriet, så styrelsens afgørelse bliver den endelige administrative afgørelse af sagen.

Bestemmelsen giver ikke hjemmel til at afskære klageadgang, der i øvrigt følger af lovgivningen.

Bestemmelsen foreslås indført for at bringe undervisningsmiljøloven i overensstemmelse med den nyeste lovgivningspraksis på ministeriets område, jf. *§ 36* i lov om kombineret ungdomsuddannelse, *§ 21 a* i lov om produktionsskoler, *§ 40 b* i lov om friskoler og private grundskoler m.v., *§ 49 a* i lov om efterskoler og frie fagskoler, *§ 7* i lov om udbud af ungdomsuddannelser i udlandet, *§ 18, stk. 3*, i lov om åben uddannelse (erhvervsrettet voksenuddannelse) m.v., [*§ 19 a* i lov om forberedende voksenundervisning og ordblindeundervisning for voksne og *§ 73* i lov om de gymnasiale uddannelser (fremsættes begge Nov I).]

Der foreslås indsat et nyt *kapitel 4 b* om tilsyn. Kapitlet vil indeholde en ny bestemmelse i form af den foreslåede *§ 7 e*.

Efter den foreslåede bestemmelse i *§ 7 e, stk. 1*, vil Dansk Center for Undervisningsmiljø skulle føre tilsyn med overholdelsen af bestemmelserne i kapitel 1, 1 a og 4.

Der er ikke i den gældende undervisningsmiljølov fastsat bestemmelser om tilsyn med lovens overholdelse. Dansk Center for Undervisningsmiljø var ved lovens vedtagelse ikke tiltænkt en egentlig tilsynsmyndighed, men centret kan som led i indsamling og systematisering af viden om regler og praksis af betydning for undervisningsmiljøet iværksætte undersøgelser om uddannelsessteders overholdelse af gældende regler på området.

En væsentlig del af tilsynet forventes at bestå i at behandle de indkomne klager. Derudover kan DCUM iværksætte forskellige tilsyn med lovens overholdelse fx i form af stikprøvekontrol af kvaliteten af uddannelsesstedernes antimobbestrategier eller undervisningsmiljøvurderinger eller ved tilsyn med, om de er offentliggjort på uddannelsesstedets hjemmeside. DCUM kan også lave forskellige undersøgelser af, hvordan eleverne har oplevet deres inddragelse i arbejdet og den efterfølgende information om de fastsatte planer og strategier.

Finder DCUM, at der er grove eller gentagne overtrædelser af loven, kan centret henstille til ministeriet, at der tages initiativ til eventuelle lovændringer eller udsendes hyrdebrev til uddannelsesstederne om forståelsen af loven.

Efter den foreslåede bestemmelse i *stk. 2* vil centret til brug for tilsynet kunne forlange enhver oplysning, som centret skønner nødvendig til udførelse af disse opgaver, meddelt af den myndighed, bestyrelse eller person, der har ansvar for uddannelsesstedet.

Det er forventningen, at tilsynet også vil indgå i centrets årlige beretning, jf. den gældende undervisningsmiljølovs § 2, *stk. 4*.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til § 2

Til nr. 1 (§ 45, *stk. 2*)

Af den gældende folkeskolelovs § 45, *stk. 2*, jf. lovbekendtgørelse nr. 747 af 20. juni 2016, fremgår, at skolelederen leder og fordeler arbejdet mellem skolens ansatte og træffer alle konkrete beslutninger vedrørende skolens elever. Det fremgår endvidere, at lederens konkrete beslutninger vedrørende skolens elever inden for de mål og rammer og principper, som kommunalbestyrelsen henholdsvis skolebestyrelsen har fastsat, ikke kan behandles af kommunalbestyrelsen.

Det foreslås, at bestemmelsen ændres, således at skolelederens beslutninger truffet efter § 1 c i lov om elever og studerendes undervisningsmiljø kan behandles af kommunalbestyrelsen.

Kommunalbestyrelsen er kommunens øverste myndighed og har dermed det overordnede ansvar for hele den kommunale virksomhed. Det betyder, at det kræver udtrykkelig lovhjemmel at tillægge kommunale organer eller enkeltpersoner en selvstændig og af kommunalbestyrelsen uafhængig kompetence til at træffe beslutning vedrørende kommunale anliggender. Som udgangspunkt er kommunalbestyrelsen derfor kompetent til at træffe afgørelse i enhver sag, som vedrører kommunen. Kommunalbestyrelsen kan delegere sin kompetence til udvalg og den kommunale administration, men kompetencen forbliver hos kommunalbestyrelsen, som også har det endelige ansvar.

I 2009 blev ved ændringslov nr. 534 af 12. juni 2009 fastsat i folkeskolelovens § 45, *stk. 2, 2. pkt.*, at skolelederens konkrete beslutninger vedrørende skolens enkelte elever inden for de mål og rammer og principper, som kommunalbestyrelsen henholdsvis skolebestyrelsen har fastsat, ikke kan behandles af kommunalbestyrelsen. Baggrunden for ændringen var at tydeliggøre og udvide skolelederens ledelsesrum.

Det foreslås med ændringen af § 45, *stk. 2, 2. pkt.*, at fjerne denne begrænsning i kommunalbestyrelsens kompetence for så vidt angår beslutninger om mobning, og derfor vil kommunale uddannelsessteders efterlevelse af reglerne om mobning fremover kunne behandles af kommunalbestyrelsen. Det gælder som udgangspunkt i enhver sag, hvor en elev eller dennes forældre er utilfreds med skolens beslutninger.

Det vil i praksis dog kunne være vanskeligt for kommunalbestyrelsen/den kommunale forvaltning at gribe ind i de fagskøn, som ligger til grund for de enkelte skolelederes konkrete beslutninger i forhold til de enkelte elever.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.

Til § 3

Det foreslås i § 2, stk. 1, at loven skal træde i kraft den 1. august 2017, jf. dog stk. 2.

Det foreslås i § 2, stk. 2, at uddannelsessteder omfattet af § 1 a i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, med undtagelse af folkeskoler og kommunale internationale grundskoler vil skulle have fastsat antimobbestrategien, jf. § 1 b, stk. 1, i lov om elevers og studerendes undervisningsmiljø, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 3, senest den 1. oktober 2017. Da der allerede efter gældende ret er krav om en antimobbestrategi på folkeskoler, jf. folkeskolelovens § 44, stk. 4, og kommunale internationale grundskoler, jf. § 12, stk. 2, i lov om kommunale internationale grundskoler omfattes disse to typer af uddannelsessteder ikke af den senere ikrafttræden.

Til § 4

Bestemmelsen angår lovens territoriale gyldighed og fastslår, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland. Det bemærkes, at lov om elever og studerendes undervisningsmiljø og folkeskoleloven ikke gælder for Færøerne og Grønland, jf. § 9 i lov om elever og studerendes undervisningsmiljø og § 61 i lov om folkeskolen.

Bilag 1

Lovforslaget sammenholdt med gældende love